

Віталій Миська

Сьогодні, в час секуляризації, індивідуалізму і матеріалізму, така якість, як безсрібництво, не завжди розуміється і оцінюється суспільством. Часто навіть якщо хтось чинить добро, то очікує за це винагороди, подяки чи похвали. Такий шлях досягнення людиною святості, як безсрібництво, не викликає у багатьох захоплення. Епоха споживацтва і погоні за насолодою виключає саму його можливість. Тим не менше, у церковній традиції існує особливий вид святих – безсрібники, сама присутність яких у літургійному календарі спонукає нас замислитися над цим феноменом та наслідувати його.

Уявлення про безкорисливість як необхідний елемент святості спирається на євангельську розповідь про юнака, який хотів піти за Христом, але засмутився, коли Христос сказав йому: «Піди, усе, що маєш, продай і роздай жебракам, і будеш мати скарб на небі; і приходь, піди за Мною, несучи хрест» (Мр 10, 21). Якщо «скарб на небі» означає святість, а отже і спасіння, то безкорисливість і безсрібництво розглядаються Церквою як духовний подвиг, що веде до цієї святості.

Безсрібники – це ті, хто чинить добро, не вимагаючи за це нагороди. Навіть нічим не володіючи, вони все ж шукають потребуючих і допомагають їм тим, чим Бог їх наділив. Такими людьми і були святі Косма і Дам'ян, які переходили з міста в місто, з села в село і всім хворим, незалежно від статі та віку, звання і стану подавали зцілення. Вони ні від кого ніколи не брали ніякої винагороди за свою працю, навіть знаків подяки за власні благодіяння, бо твердо знали і вірно зберегли заповідь Спасителя: хворих зцілювати, прокажених очищати, мертвих воскрешати, бісів виганяти, даремно давати, бо даремно отримали (пор. Мт 10, 8).

Святі безсрібники і чудотворці Косма і Дам'ян все своє життя присвятили Богові й людям. Будучи вихованими у християнській вірі, яку їм прищепила їхня матір Феодотія, вони стали справжніми християнами. Господь дарував їм особливу благодать – дар зцілення і чудотворення. Хвороби припинялися, як тільки починали лікувати Косма і Дам'ян. Це привертало до них сліпих, кривих, розслаблених, біснуватих... Щоб бути доступнішим для хворих, вони самі шукали їх і для цього переходили, подібно, як Христос, з міста в місто, з села в село і всім хворим, без різниці статі й віку, звання і стану надавали зцілення. Це робили вони не задля збагачення чи слави, а тому, що бажали служити стражденним заради Бога. Безсрібники своє лікування вдало поєднували з проповіддю Божого слова, пояснюючи хворим, що зцілюють благодатною Божою силою та вірою в Ісуса Христа. Святі завжди закликали до віри в Христа, Який зцілює та відкриває шлях до повного одужання – спасіння душі.

Разом з тим, діяльність Косми і Дам'яна славиться тим, що за свої труди святі безсрібники не брали ніякої платні. В стародавньому світі звично було бачили лікарів при дворах правителів і чиновників. Це були заможні люди, адже за свою працю вони

отримували щедрю винагороду. Однак зовсім не такими були Косма і Дам'ян, адже з щирим послухом виконували слова Христа: «Даром отримали, даром давайте» (Мт 10, 8).

Сталось так, що імператорські лікарі, заздрячи успіху й добрій славі святих братів, донесли на них тодішній владі. Братів викликали в Рим до імператора, який зажадав від них зректись Христа й визнати перед усіма язичницьких богів. Святі відмовились так поступити. Коли імператор почав лякати їх тортурами й вбивством, то вони, бажаючи напоумити його, почали щиро молитись до Бога. Раптом шия імператора вигнулась так, що він не міг навіть поворухнути головою. Всіх присутніх, а особливо імператора, огорнув страх. Правитель, визнаючи свою немічність, покаявся перед святими братами, визнав перед усіма присутніми віру в Христа. І сталось чудо: в цей же момент імператор одужав. Святих Косму і Дам'яна негайно було звільнено й випущено на волю. Після повернення братів на батьківщину поблизу Рима брати продовжили сумлінно та з вірою виконувати свою місію. Високим і славним було подвижництво святих цілителів, але Бог ще більше їх вивищив, допустивши у Своєму провидінні мучеництво невинних. Брати знову постраждали від заздрості, але цього разу від рук свого колишнього вчителя й теж лікаря. Після смерті братів у 284 році святість цілителів-безсрібників Косми і Дам'яна неодноразово підтверджувалась чудами.

Окрім Косми та Дам'яна, до безсрібників також відносять святого Кира Олександрійського і його учня Івана, святого цілителя Пантелеймона та пресвітера Єрмолая з Нікомидії. Святі безсрібники дають кожному з нас цінний урок – завжди маємо нести ближнім добро, давати щиро, радісно і безкорисливо.

Віталій МИСЬКА. «Даром отримали – даром давайте» (Мт 10, 8)/СЛОВО № 3 (67) 2016